

TIMO
TIIROLA

Sukellusveneseikkailu

Sukellusveneseikkailu

TIMO TIIROLA

Sukellusveneseikkailu

© 2016 Timo Tiirola

Päällys ja taitto: Books on Demand

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-330-635-6

Esipuhe:

Sukellusveneseikkailu on Yrittämisen-trilogian toinen osa. Se perustuu tositapahtumiin, joita kirjoittaja on paikoin fiktiivisin lisäyksin värittänyt. Suurin osa henkilöistä on kirjassa omalla nimellään, muutamien nimiä on enemmän tai vähemmän muutettu. Tapahtumat ajoittuvat elokuusta 1989 syyskuuhun 1993. Päähenkilö Jaakko oli sukellusveneyhtiön perustaja. Kirjoittaja ja Jussi tulivat useiden muiden sijoittajien kanssa yhtiöön sen ensimmäisen toimintavuoden aikana. Kaikkia heitä houkutti eksoottinen liiketoiminta , josta odotettiin hyviä voittoja.

Elokuinen päivä 1989 Pudasjärvellä oli puolella. Olin juuri saanut jälkilaskentatiedon kuluvan vuoden hallitoimituksista. Sitä selaillessani mietin sukellusveneterminaalia, jonka olimme toukokuussa toimittaneet naapurikuntaan Ranualle. Olimme voittaneet tarjouskilpailun idealla, jonka mukaan rakennus muistutti sukellusvenettä. Se oli pitkän mallinen, ja sivuilla oli pyöreät ikkunat. Katonharjan yli nousi viisi metriä korkea ja kaksi metriä läpimitaltaan oleva sukellusveneen periskooppia muistuttava pyöreä torni. Hintatarjouksemme oli ylittänyt muut, mutta kauppaneuvotteluissa olimme alentaneet sitä reilusti. Lopulta olimme tehneet kaupat tietoisesti alle laskelmien hinnan.

Edellisenä vuonna sukellusvenehanke oli saanut poikkeuksellisen suurta huomiota tiedotusvälineissä. Lehdissä kerrottiin mullistavasta matkailuideasta, jonka toteuttamiseen oli perustettu Suomen Sukellusvenematkat -niminen yritys. Yrityksen hallituksen puheenjohtajana oli kahdeksan vuoden takainen liiketuttavani Jaakko Jantunen ja osakkaina ranualaisia sijoittajia. Ensimmäisen uutisen mukaan yritys oli tilannut Wärtsilä Marinen telakalta seuraavaksi kevääksi 48-paikkaisten turistikukellusveneen. Seuraavalla viikolla oli uutisoitu, että veneen operointipaikka olisi Simojärvellä, jonka rannalle rakennettaisiin myös terminaali.

Tarjouspyynnön terminaalista saimme marraskuussa. Ajattelimme saavamme rakennuksella positiivista julkisuutta, joten paneuduimme erityisen huolella sen suunnitteluun ja haimme sekä liiketoimintaan liittyviä ideoita että samalla myös edullisia ratkaisuja, mutta tappiota tuli, ja se karvasteli mieltäni. Uutisten mukaan sukellusveneen kävijämäärät olivat vain alle puolet ennakoiduista. Terminaalirakennuksen todellinen arvo jäi meiltä saamatta ja mainosarvokin lienee ollut negatiivista, koska asiakkaat olivat pettyneitä sukelluksiin.

Juuri kun olin lähdössä syömään, Jaakko Jantunen tuli ovesta sisään silminnähdessä hermostuneena. Hän veti oven kiinni perässään ja sanoi, että nyt se sukellusveneyhtiö menee konkurssiin. Puolet varauksista oli peruttu, kun ei Simojärven sameassa vedessä näe mitään. Olin nähnyt

uutisista, että lähes kaikki Pohjois-Suomen kansanedustajat olivat olleet mukana ensimmäisellä sukelluksella. Tiedotusvälineet olivat mananneet koko tapahtuman. ”Mutavellissä ei nähnyt mitään”, ”Suuriin odotuksiin perustunut sukellusmatka oli fiasko”.

– Onpa harmillista. Eikö vesi kirkastunut kesän aikana? Kuulin pojilta, että olitte panneet katiskaan kaloja, joita sitten käytiin katsomassa.

– Ei niillä veden kirkastumisilla eikä kalakatiskoilla enää ollut merkitystä, kun media rummutti viikkotolkulla asiakkaiden pettymystä, Jaakko sanoi.

Tunsin pientä vahingoniloa, kun muistelin kauppaneuvottelujen vedäytystä. Sukellusvenematkojen toimitusjohtaja Altti Airaksinen oli paksua sikaria poltellen sanonut, että tarjouksemme oli kallis. Mahtipontisen rykäisyn jälkeen hän oli käskenyt ottaa huomioon, kuinka suuren mainosarvon saisimme, sillä tutkimusten mukaan puolet suomalaisista haluaisi käydä sukeltamassa. Nyt en malttanut olla hiljaa.

– Niihin talkoisiin mekin erehdyimme. Terminaalirakennus tuotti tappiota ja mainosarvo meni häpeämisen puolelle, nakkasin Jaakolle.

Jaakko oli hiljaa pitkään, ja kyynel vierähti hänen poskelleen. Olin tuntenut hänet kahdeksan vuotta. Muistin, miten Jaakko ja Taneli olivat pyytäneet mukaan perustamaan huonekalutehdasta Ranualle. Olin kiinnostunut asiasta, koska olin monesti todennut tarvetta mökkikalusteille. Jaakosta oli tullut yrittäjä, ja me Tanelin kanssa olimme lähteneet vähemmistöosakkaiksi. Olimme tehneet hyvää yhteistyötä seitsemän vuotta, minkä jälkeen yhtiö oli myyty Keraspolle hyvään hintaan. Tiesin Jaakon sijoittaneen myyntitulojaan Sukellusvenematkoihin merkittävästi ja arvelin, että hän oli myös hankkeen todellinen isä. Toki keksijäksi olin kuullut myös muiden ilmoittautuneen kevään aikana, jolloin odotukset olivat olleet korkealla.

– Tuntuu niin toivottomalta, kun kaikki kaatuu päälle eikä kenelläkään porukan jäsenellä ole uusia ideoita, Jaakko sanoi.

– Onhan siinä yhtiössä toimitusjohtaja Airaksinen. Eikö hänellä ole ehdotuksia?

– Ei ole, on aivan maissa.

Lehtitiedoista olin ymmärtänyt, että sukellusvene maksoi yli 10 miljoon-

naa markkaa. Päätelin muiden investointien kanssa yhteen laskettuna yhtiön sitoneen varoja ainakin 13 miljoonaa markkaa. Jaakon mukaan operaatiosta saadut tulot eivät peittäneet muuttuvia ja korkomenoja, sillä lähes kaikki ennakkovaraukset peruttiin uutisrumban jälkeen.

Muistelin huonekalutehtaan alkutaipaletta, kun olimme Lahden Sotkassa esittelemässä ensimmäisiä tehtaan tuotteita. Ostopäälliköt olivat lähes nauraneet meidät ulos.

– Pojat on männyllä liikkeellä, he olivat keskenään ivailleet. – Mänty ei ole ollut muodissa pitkään aikaan ja mallistokin on ilmeisesti jonkun pahkantekijän suunnittelema!

– Kyllä meiltä vielä tulee tuotteita, joita tekin haluatte myydä. Minä näytän teille! Minä näytän teille! Tulette vielä pyytämään tuotteitamme myyntiin, Jaakko oli hokenut koko paluumatkan, mutta nyt hänen taistelutahtonsa oli hukassa. Sukellusvenematkat oli ilmeisesti lähellä konkurssia.

Jaakko pyysi minua käymään Ranualla, jotta näkisin toiminnan ja samalla voisimme jutella tilanteesta, sillä hän tarvitsi nyt keskustelukumppania. Seuraaviin palkkoihin ei yrityksellä ollut rahaa, ja Jaakko oli neuvoton, mitä tulisi tehdä. Ei minullakaan ollut mitään ratkaisua mielessä, mutta ainahan voidaan keskustella, joten lupasin pistäytyä seuraavana päivänä.

Jaakon lähdettyä jatkoin kesken jäänyttä työtäni ja katsoin läpi loputkin kuluvan vuoden toimitusten jälkilaskelmat. Yrityksen tilanne oli kohtalaisen tasapainoinen ja kustannuspoikkeamat sukellusveneterminaalien toimitusta lukuun ottamatta vähäisiä.

Pyysin Seijaa käyttämään minua seuraavana päivänä Ranualla.

– Minusta olisi parempi, jos et menisi, hän sanoi. – Eikö se jälkilaskentatraportti kertonut tarpeeksi viimeaikaisesta yhteistyöstä?

– Lähde nyt kuskiksi.

– Voin minä lähteäkin, vaikka minusta tässä omassakin työmaassa olisi sinulle tekemistä aivan tarpeeksi.

Tiesin Seijan huomautuksen aiheelliseksi, mutta kun olin ehtinyt Jaakolle jo luvata, en halunnut tapaamista perua.

Aamulla lähdimme Ranualle, vaikka Seija oli kovin nihkeä. Illalla olimme olleet hyvin vähäsanaisia. Heti kun oli syöty, Seija oli heittänyt päivällä tulleet luottokorttilaskut eteeni ja kysynyt, olinko huomannut, mitä se viimeinen Amerikan-matka oli maksanut. Muuta ei ollut puhuttu koko illan ja yön aikana. Kun ajoimme mökkitehtaan ohi, Seija kysyi, oliko elämä ollut helpompaa yrityksen myynnin jälkeen. Minun oli vaikea hillitä itseäni. Olin hänelle monta kertaa harmitellut kauppaa. Muille en ollut virhepäästöstäni tunnustanut. En vastannut mitään, sillä tiesin, että kommentistani seuraisi sanaharkkaa.

Ajoimme hiljaisuuden vallitessa. Joitakin turisteja tuli vastaan. Osa oli pysähtynyt kuvaamaan tienvarsilla oleilevia poroja. Porot näyttivät tuskaisilta. Oli räkkäaika. Karva oli lähtenyt ja paarmat hätyyttelivät. Soista maisemaa riitti. Siitä operointipaikkaan oli vielä toinen mokoma. Olimme sopineet tapaamisen keskustassa olevaan pääkonttoriin. Katkaisin hiljaisuuden, kun lähestyimme kirkonkylää, ja ehdotin, että ottaisimme päivän loman kannalta.

- No joo, kunpa ei koko päivää menisi täällä, Seija vastasi.
- Onhan se päivä pilalla jo, kun tänne asti on tultu. Sinäkin voit ottaa vähän rennommin joskus. Kyllä se työmaa siellä pärjää, minä sanoin keventääkseni tunnelmaa.
- Katsotaan nyt pitkäänkö täällä menee.
- Voitaisiin käydä sukeltamassa. Tiedä vaikka saadaan ilmaiset liput Jaakolta.
- Niin, ei me kyllä maksun edestä mennä sukeltamaan, Seija totesi.

Jaakko oli vastassa pääkonttorin ovella. Toimistossa oli myös sihteeri paikalla. Tilat olivat näyttävät. Sukellusveneaiheista rekvisiittaa oli runsaasti esillä, ja lehtileikkeitä oli iso kansio.

- Täällä on toimitusjohtajan lisäksi toimistosihteeri. Kirjanpito hoidetaan paikallisessa tilitoimistossa. Operoimassa on kolme merikapteenia,

kolme perämiestä ja kaksi pintaveneen kuljettajaa. Terminaalissa ja rannassa on kolme henkilöä lipunmyynnissä ja kahvilassa, Jaakko selosti.

Toimitusjohtajan huone oli tyhjä, sillä Airaksinen oli lähtenyt Ruotsiin, Karlskronaan katsomaan operointipaikkaa veneelle. Sihteerin mukaan sieltä oli oltu yhteydessä kesällä. Operointiin oli kuulemma käytettävissä paikka, missä neuvostoliittolainen sukellusvene ajoi karille.

– No onhan siinä tietysti ideaa, minä sanoin. – Onko siellä kirkkaammat vedet kuin Simojärvellä?

– Ei ole, mutta tässä tilanteessa hän lienee nähnyt, että siinä on ainoa mahdollisuus jatkaa yhtiön elämää.

– Vaikuttaa hyvältä. Paikka voi kiinnostaa ihmisiä, koska siellä on ollut sellainen tapahtuma. Mediahan rummutti siitä monta päivää. Eikö se sijaitsekin aivan Tukholman läheisyydessä?

– Kyllä. Siellä oli kovat sempalot, kun se tapahtui. Neukut ajoi Ruotsin pyhimpään, eivätkä ruotsalaiset olisi tienneet mitään, ellei sukellusvene olisi ajanut karille. Keulahan näkyi melkein kuninkaanlinnan portaille, Jaakko hekotti, ja hänen olemuksensa näytti helpottuneelta. Toivo yrityksen selviämisestä oli epäilyksettä virinnyt.

Puhelin soi. Sihtööri vastasi ja kääsi puhelun Jaakolle selittäen samalla, että siellä oli matkatoimisto, joka vaatii ennakkovarausmaksujaan takaisin.

– Kyllä siellä voi käydä sukeltamassa, Jaakko selitti soittajalle. – Näkymät ovat parantuneet, vesi on kirkastunut ja kalojakin näkyi. Ei me makseta mitään ennakkoja takaisin. Tervetuloa sukeltamaan vain!

Puhelu kesti aikamoisen tovin eipäs-juupas-tyyliin. Sen loputtua Jaakko kehui saaneensa työvoiton. Yrityksen ei tarvitsisi palauttaa ennakkovarausmaksuja, eikä siihen olisi ollut rahaakaan. Jaakko myönsi, että tällaiseen hevosenleikkiin oli jouduttu, kun oli lähdetty liikkeelle vähillä tiedoilla ja resursseilla ja ylisuurilla odotuksilla. Ihmettelin, millä perusteilla he olivat aloittaneet toiminnan, jossa piti sukelluttaa huonossa näkyvyydessä ja tehdä kahdessa kuukaudessa vuoden tulos valtamerilaivan muuttuvilla ja pääomakustannuksilla.

– Minä näin viime vuoden keväällä lehti uutisen, että USA:ssa on alettu sukelluttaa turisteja. Puhuin kuin ohimennen elinkeinoasiamiehelle, että

onhan Simojärvessäkin niin kirkas vesi, etteikö täälläkin sellainen toiminta voisi menestyä. Siitä se lähti, Jaakko sanoi.

– Miltä numerot näyttävät?

– Hyviltä, vain etumerkki on väärä, pitkä miinus, Jaakko naurahti. – Voit päätellä itse, kun näistä myyntituloista vähennetään kulut ja poistot, hän jatkoi ja ojensi atk-ajon alkuvuoden toiminnasta.

Katselin liuskaa. Alkuvuoden operaation tappio oli 100 000 markkaa ja taseen loppusumma 13 miljoonaa markkaa. Muissa tuotoissa oli kaksi miljoonaa markkaa, kuulemma kehitysalueavustuksia. Terminaali oli maksanut kolminkertaisesti meidän toimittaman valmisosapaketin toimitushinnan, kun siihen oli lisätty keittiön kalustus sekä lämmitys-, perustus- ja rakennustyöt. Jos vielä olisi lisätty meidän tappiomme, todelliset kustannukset olisivat vieläkin korkeammat, minä totesin yhä omasta tappiostamme harmistuneena. Tutkin tuloslaskelmaa. Myyntitulot olivat kahdelta operointikuukaudelta vähän yli 800 000 markkaa. Henkilöstö- ja muut kulut alkuvuodelta samansuuruiset. Poistot ja korot vetivät tuloksen 100 000 markkaa tappiolle. Taseesta totesin lyhytaikaisia velkoja olevan paljon enemmän kuin saatavia, joten konkurssi oli ilmeisen lähellä. Elettiin jo elokuuta, joten vähäisetkin kävijät loppuisivat pian.

– Ei hyvältä näytä. Voisiko Karlskronasta tulla voittoa?

– En usko. Se antaa pienen hengähdystauon, mutta ei pelasta mitään.

– Miten meinaatte eteenpäin selvitä?

– Minulla on ajatus...

Lause katkesi, kun sihteeri pyysi taas Jaakon puhelimeen. Katselin sukellusveneeseen liittyvää rekvisiittaa: paitoja, merkkejä, rintaneuloja, julisteita ja esitteitä, joissa oli teksti useilla eri kielillä. Katseeni pysähtyi komeaan tauluun.

Kunniamaininta
Paras matkailutuote
Suomen Sukellusvenematkat Oy
Matkailun edistämiskeskus

Näytti vakuuttavalta. Seija keskusteli sihteerin kanssa koko Jaakon puhelun ajan. Joimme kahvit ja söimme sukellusvenekarkkeja. Aluksen huollosta vastaava konemestari saapui toimistoon ja esitteli itsensä Nummelaksi. Hän oli kuullut eilen illalla Jaakolta, että hänen syntymäkunnastaan Pudasjärveltä tulee vieras käymään tänään. Kerroin tuntevani Ville Nummelan, joka on syntymäkotini naapurintytön mies. Nummela sanoi olevansa Villen nuorempi veli ja olleensa merillä viisitoista vuotta. Arveli, että sen takia emme olleet tavanneet aikaisemmin.

Nummela kertoi olleensa konemestarina öljytankkereissa ja käyneensä noin 200 maassa. Kerran hän oli joutunut pahaan merihätään, mutta selvinnyt siitä. Siinä kehkeytyi keskustelu, jossa käytiin läpi myös sukellusveneen tekniikkaa ja huoltoa ja hänen nykyisiä tehtäviään yhtiössä. Kun Nummela nousi ja teki lähtöä operointipaikalle, hän kysyi, tulisimmeko sukeltamaan.

– Tarjoatko sen meille? kysyin Jaakolta.

– Voimme lähteä. Kahdelta on viimeinen sukellus tänään.

Jaakko antoi edelliseen puheluun liittyviä ohjeita sihteerille. Kuulin hänen selittävän, että niille soodasorpiidi-laskuille oli sovittu maksuohjelma, jonka mukaan maksetaan viisisataa markkaa kuukaudessa niin kauan, kunnes koko summa on hoidettu. Viimeisen erän yhteydessä maksettaisiin korko eräpäivän yli menevältä ajalta. Jaakko sanoi vielä varmistaneensa puhelun lopuksi, ettei trattaa nyt protestoida.

Mielikuvani yhtiön kireästä tilanteesta vahvistui ja tajusin, että aikaa oli jäljellä vähän, mikäli mieli selviytyä. Jaakko hoiti taas yhden puhelun, jossa rauhoitti rahojaan kyselevän toimittajan. Sitten hän aloitti pitkän yksinpuhelun kertoen edellisen kevään odotuksista. Siitä, miten pilvissä Ranualla oli oltu. Sukellusvenematkoista oli tehty ennen ensimmäistä sukeltamista yhteensä 200 televisio-, radio- ja lehtijuttua ympäri maailmaa. Suomen Gallupin tekemän markkinatutkimuksen mukaan puolet suomalaisista halusi käydä sukeltamassa Simojärvellä. Matkailunedistämiskeskus antoi tunnustusta, ja Ranuan kunta päällysti Simojärvelle menevän maantien asfaltilla, jotta matkailijoiden olisi hyvä käydä siellä. Parkkialueet rakennettiin kahdellesadalle autolle. Viimeiset vuorokaudet tehtiin ympäripyöreitä päiviä, jotta saataisiin kaikki valmiiksi avajaisiin mennessä. Avajaisissa oli

kutsuvieraina kahta lukuun ottamatta kaikki Pohjois-Suomen kansanedustajat. Lisäksi paikalla oli tiedotusvälineitä runsaslukuisemmin kuin missään muussa tapahtumassa Pohjois-Suomessa.

– Kun kutsuvieraat nousivat ensisukelluksen jälkeen tornista ylös, huomasi, että nyt ei ole kaikki kunnossa. Ilmeet olivat happamia ja puheensorina pettyneitä kannanottoja täynnä. Menin tervehtimään Paavo Väyrystä ja kysyin, muistiko hän edellistä tapaamistamme. Ei sanonut muistavansa. Vasta kun kerroin, hän muisti Keskustapuolueen kokouksen, jossa olimme tavanneet. Kerroin olevani tämän sukellusveneyhtiön hallituksen puheenjohtaja ja kysyin, miltä sukellus oli näyttänyt.

– Ei mitään, Väyrynen vastasi. – Paljonko saitte valtionapuja tähän hankkeeseen?

– Kaksi miljoonaa markkaa.

– Toivottavasti näkyvyydet paranee kesän mittaan, Väyrynen sanoi ja lähti kuljettajansa kanssa kohti mustaa autoa.

– Menin Airaksisen luokse ja kuulin hänen selittävän toimittajille, että näkyvyys oli kieltämättä vähän huono, mutta vesi kirkastuisi heinäkuun aikana. Näin Airaksisen polttavan paksua sikaria ja puhaltavan tarkoituksella tai vahingossa savun Ilta-Sanomien toimittajan silmille, minkä sain lukea lehdestäkin myöhemmin. Siitä päivästä alkaen on selittelyä riittänyt. Innostuksen huumassa ei ollut osattu nähdä asiakkaiden silmin näkymiä veden alla. Nyt kun olemme hiukan toipuneet, olemme tunnustelleet sukellusveneiden vientiä kirkkaammille vesille.

Jaakko lopetti yksinpuhelun ja kuin unesta heränneenä kysyi, käydäänkö sukeltamassa. Iskin Seijalle silmää. Varmistin vielä, että lähdettäisiin meidän autolla.

Ajoimme Simojärvelle. Tiellä oli uusi asfaltti kolmenkymmenen kilometrin matkalla. Sata metriä ennen terminaalia oli portti ja laajat parkkialueet. Ihmettelin portin merkitystä. Jaakko kertoi, että tarkoituksena oli ollut ottaa pääsymaksu portin sisäpuolelle tulijoilta, sillä ahneus oli kasvanut, kun kymmenet toimittajat olivat vierailleet etukäteen. Vaikka kävijämääräennusteet olivat tuntuneet hiukan mahdottomilta, siihen hurmukseen suggeroitui niin, ettei nähnyt realiteetteja. Ne tulivat vastaan sitten, kun sukellettiin. Ensimmäisillä koesukelluksilla ennen juhannusta

veden sakeuden syynä pidettiin keväällisiä räjäytyksiä, mutta eihän se vesi siitä kirkastunut. Ihmettelin, eikö näkyvyyttä tutkittu etukäteen. Jaakko kertoi, että telakan mies oli käynyt sukeltamassa. Heillä oli ollut näkemys, että Simojärven kirkas vesi, ja mittaukset tehtiin jäiden aikana, jolloin näkyvyys on parempi, kun humus on painunut pohjaan.

Terminaalirakennuksen sisällä oli muutamia matkustajia odottamassa seuraavaa sukellusta. Kaksi merikapteenin pukuun sonnustautunutta pilottia istui kahvilassa. Nummela näkyi liikkuvan sähkögeneraattorin ja sukellusveneen välillä. Aikaa seuraavaan sukellukseen oli puoli tuntia. Sukelluksia oli heinäkuussa ollut tunnin välein, kuusi sukellusta päivässä. Kapasiteetti oli siis ollut kolmesataa asiakasta päivässä. Nyt sukellettiin kolme tai neljä kertaa, kun asiakasmäärät olivat vähentyneet. Nautimme kahvilassa sämpylät ja kahvit ja menimme lähtöportille.

Saimme tiketin ja siirryimme laiturille ja edelleen sukellusveneen tornin kautta veneeseen. Laskin kaksitoista matkustajaa. Asetuin seinustalle pyöreän ikkunan eteen, polvia varten tehdylle tyynylle. Muutamia pieniä kaloja uiskenteli ikkunan edessä. Toinen piloteista pani luukun kiinni. Toinen oli mennyt ohjaamoon ja näkyi tarkistavan mittareita. Ohjaamon etuosa oli kokonaan lasikupua. Kuulin potkureiden käynnistyvän ja tunsin veneen lähtevän liikkeelle. Näin monitorista veden päälle. Lähdettiin selälle päin. Ensin ajettiin muutama minuutti ja sen jälkeen alkoi sukellus. Sisäänmenotornin seinään kiinnitetyn kameran monitorista näin, kuinka koko vene upposi veden alle. Käännyin katsomaan ikkunasta sameaan veteen. Erotin muutamia ahvenia puolen metrin päässä. Kohta kuulin potkureiden äänen hiljentyvän.

Koväänisestä kuului: ”Näette oikealla puolella uponneen aluksen.”

Tirkistelin tarkasti, mutta en nähnyt mitään. Seija neuvoi katsomaan etuosaan päin. Sieltä löysin näköputkeeni hämärästi näkyvän aluksen, joka oli noin kolmen metrin päässä. Katselimme sitä parin minuutin ajan liukuessamme ohi. Sitten vauhti lisääntyi ja muutaman minuutin päästä jälleen hiljensi.

Kuulin taas kuulutuksen: ”Lähestymme Simojärven kalaisinta kohtaa.”

Sukellusvene pysähtyi, ja kapteeni kehotti matkustajia käymään vuorotellen veneen edessä katsomassa kaloja. Nousimme Seijan kanssa ja menimme

eteen. Keulan lasikuvun molemmilla puolilla oli istuimet aluksen ohjaajalle ja perämiehelle, molemmilla oli ohjainsauva edessään. Kiinnitin huomioni mittaristoon. Ohjaamo oli kuin lentokoneessa.

Lasikuvun läpi näkyi iso verkolla aidattu alue, jossa ui haukia ja ahvenia. Olin pettynyt, sillä näkyvyyttä oli vain neljä metriä ja kalat olivat tavanomaisen kokoisia, tuttuja kaloja. Enemmän näkemistä minulle oli ohjaamon monissa mittareissa ja laitteissa. Palasimme omille paikoillemme, ja kysyin Seijalta, oliko hän tyytyväinen. Hänen mielestään ohjaamo oli näkemisen arvoinen, mutta kalat katiskassa eivät olleet näyttäneet miltään.

– Ei minustakaan, mutta onhan täällä hiukan jännittävä tunnelma, minä sanoin.

Muistin Jaakon kertoneen, miten ensimmäisillä sukelluksilla vene oli kerran ajanut keula edellä liian matalalla. Keulassa oleva puskurirauta oli mennyt kallionkielekkeen alle, ja vene oli tarttunut siitä kiinni pohjaan. Sitä oli yritetty irrottaa pumppaamalla vesitankkeihin ilmaa, jolloin aluksen olisi pitänyt nousta pintaan. Vain veneen perä oli noussut ylemmäksi, mutta keula oli pysynyt kalliossa kiinni. Osa matkustajista oli jo saanut paniikin oireita, ja kapteeni oli joutunut heitä rauhoittelemaan. Jaakko oli suositellut asettamaan veneen siihen asentoon, missä se oli kallionkoloon mennyt ja sitten peruuttamaan potkureilla. Tätä neuvoa oli noudatettu ja vene oli irronnut. Nyt aloin tuntea oloni jännittyneeksi ja kysyinkin Seijalta, olimmeko jo menossa rantaa kohti.

– Luulen niin, koska kalapaikalla vene kääntyi tulosuuntaan.

Jännitykseni laukesi, kun huomasin veneen aloittavan pintaannousun. Katsoin monitorista, miten torni nousi ensin ja sitten alkoi näkyä sukellusveneen kantta veden pinnalla. Minulta pääsi syvä helpotuksen huokaus. Monitorista seurasin vielä veneen kiinnittymistä laituriin. Perämies meni avaamaan luukun. Kiipesin siitä ulos. Laiturilla Jaakko tuli kysymään tuntemuksiani.

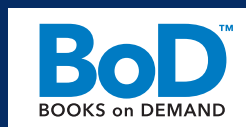
– Ilmaiseksi koettuna menetteli, mutta jos olisin maksanut kaksisataa markkaa, olisin pettynyt näkemääni.

Eräs matkustaja kertoi jännittäneensä sukellusta niin, ettei nähnyt juuri mitään. Kaksi matkustajaa oli ihastuneita. Ennakkomielikuva ja odotuk-

Sukellusveneseikkailu alkoi juhannuksena 1989, kun Ranuan Simojärvellä aloitettiin turistien sukelluttaminen. Toiminta oli saanut jo etukäteen ennennäkemättömän laajaa valtakunnallista ja kansainvälistä huomiota tiedotusvälineissä, ja Ranualla oli valmistauduttu valtavaan turistitulvaan mittavilla investoinneilla. Avajaispäivänä sukellusveneestä nousi pettyneitä matkustajia, sillä Simojärven mutavellissä ei nähnyt mitään. Tieto levisi nopeasti, ja kahden kuukauden kuluttua yhtiö oli kassakriisissä. Uusien sijoittajien avulla toiminta siirrettiin Ruotsin kautta Espanjaan, kirkkaammille vesille, mutta mitä yllättävimmät vastoinkäymiset seurasivat toisiaan. Ideaansa uskovat yrittäjät eivät niistä lannistuneet. Vaikka heillä ei ollut kokemusta alalta, matkailubisneksen osaamista eikä kielitaitoa, he etsivät sinnikkäästi sijoittajia, partnereita ja rahoittajia ympäri maailmaa. Mutta aika alkoi käydä vähiin, ja Suomessa lama iski päälle.

ISBN: 978-952-330-635-6

www.bod.fi